

PAIX LITURGIQUE

Universae Ecclesiae

Naputak o primjeni Apostolskog pisma 'Summorum Pontificum' pape Benedikta XVI., objavljenog u obliku motuproprija

I. Uvod

1. Cijeloj Crkvi je apostolsko pismo pape Benedikta XVI., 'Summorum Pontificum', objavljeno u obliku motuproprija 7. srpnja 2007., a koje je na snagu stupilo 14. rujna 2007., dostupnijim učinilo bogatstvo rimske liturgije.
  2. Tim je motuproprijem papa Benedikt XVI. proglasio univerzalni crkveni zakon o uporabi rimske liturgije, s nakanom da uspostavi nova pravila za uporabu rimske liturgije kakva je bila 1962.
  3. Sveti Otac, nakon što je spomenuo skrb vrhovnih svećenika za njegovanje svete liturgije i za priznanje liturgijskih knjiga, ponovo je priznao tradicionalno nacelo poznato od pamtljivijeka i koje je nužno također ubuduće, naime da se 'svaka mjesna Crkva mora slagati sa sveopćom Crkvom ne samo u nauku vjere i svetim sakramentima, nego i u načinima postupanja koje je apostolska i kasnija neprekinuta predaja općenito usvojila; njih treba obdržavati ne samo da se izbjegnju zablude, nego i zato da se vjera cjelovito prenosi, buduci da pravilo molitve ('lex orandi') Crkve odgovara njezinu pravilu vjerovanja ('lex credendi')" (1).
  4. Sveti Otac je k tomu podsjetio na one rimske pape koji su se na poseban način zauzeli u toj zadaci, osobito sv. Grgura Velikoga i sv. Pija V. Sveti Otac također naglašava da među svetim liturgijskim knjigama osobito mjesto zauzima 'Missale Romanum', koji u povijesti zauzima istaknuto mjesto, a koji je tijekom vremena doživio različite obnove, sve do blaženoga pape Ivana XXIII. Zatim, slijedeći liturgijsku reformu nakon II. vatikanskog koncila, papa Pavao VI. je 1970. za crkvu latinskog obreda odobrio novi misal, koji je onda preveden na različite jezike. Papa Ivan Pavao II. je 2000. promulgirao treće izdanje toga misala.
  5. Mnogi vjernici formirani u duhu liturgijskog oblika prije II. vatikanskog koncila, izrazili su živu želju da zadrže drevnu tradiciju. Zbog toga je papa Ivan Pavao II. posebnim indultom 'Quattuor abhinc annos', koji je 1984. izdala Kongregacija za bogoštovlje, dao dopuštenje, pod određenim uvjetima, za nastavak uporabe misala koji je promulgirao blaženi papa Ivan XXIII. Nakon toga je motuproprijem 'Ecclesia Dei' iz 1988., papa Ivan Pavao II. potaknuo biskupe da budu velikodušni u davanju takvog dopuštenja vjernicima koji to traže. Na toj liniji nastavlja papa Benedikt XVI. motuproprijem 'Summorum Pontificum' koji naznacuje neke bitne kriterije za 'usus antiquior' u rimskom obredu, kojih se ovdje spominjemo.
  6. Rimski misal koji je promulgirao papa Pavao VI. i posljednje izdanje misala pripremljeno za pape Ivana XXIII., dva su oblika rimske liturgije, nazvani redoviti ('forma ordinaria') odnosno izvanredni ('forma extraordinaria'). To su dvije uporabe jednog rimskog obreda, jedna pored druge. Oba su izraz istog zakona molitve ('lex orandi') Crkve. Zbog svoje casne i starodrevne uporabe, izvanredni oblik se mora cuvati s dužnom pažnjom.
  7. Motuproprij 'Summorum Pontificum' bio je [popracen](#) pismom Svetog Oca biskupima istoga nadnevka (7. srpnja 2007.) kao i motuproprij. To je pismo dalo dodatna pojašnjenja o prikladnosti i potrebi za motuproprijem; radilo se o potrebi zatvaranja praznine i pružanja novih norma za uporabu rimske liturgije iz 1962. Takve su norme bile potrebne osobito zato što se, kad je uveden novi misal za pape Pavla VI., nije cinilo potrebnim regulirati uporabu liturgije iz 1962. odgovarajucim smjernicama. Zbog porasta broja onih koji mole uporabu izvanrednog oblika, postalo je nužno o tomu izdati izvjesne norme.
- Medu izjavama Svetog Oca bila je sljedeća: 'Nema nikakvoga proturjecja između jednoga i drugog izdanja Rimskoga misala. U povijesti liturgije postoji rast i razvoj, ali nema raskida. Ono što je prijašnjim naraštajima bilo sveto, to i ostaje i za nas sveto i veliko, te se ne može najednom potpuno zabraniti ili cak proglasiti štetnim' (2).
8. Motuproprij 'Summorum Pontificum' predstavlja važan izraz Uciteljstva Rimskog Prvosvećenika i njegove službe ('munus') reguliranja i uredivanja svete liturgije Crkve (3). Motuproprij pokazuje njegovu pastoralnu skrb kao Namjesnika Kristova i Vrhovnog Pastira sveopće Crkve (4) te ima za cilj:

a) ponuditi svim vjernicima 'usus antiquior' rimske liturgije koju kao dragocjeno blago treba sacuvati

b) ucinkovito jamčiti i osiguravati uporabu 'formae extraordinariae' svima koji je traže. Pritom se pretpostavlja da je uporaba rimske liturgije iz 1962. godine mogućnost koja je velikodušno osigurana za dobro vjernika, te se mora tumačiti u korist vjernika, kojima je prvenstveno namijenjena.

c) promicanje pomirenja u srcu Crkve

II. Odgovornosti Papinskog povjerenstva 'Ecclesia Dei'

9. Vrhovni Svećenik je prenio na Papinsko povjerenstvo 'Ecclesia Dei' redovitu namjesničku ovlast za pitanja u njenoj nadležnosti, osobito za nadgledanje opsluživanja i primjene odredaba motuproprija 'Summorum Pontificum' (usp. cl. 12).

10.

§ 1. Osim posebnih ovlasti koje joj je dao papa Ivan Pavao II., a potvrdio papa Benedikt XVI. (usp. motuproprij 'Summorum Pontificum', cl. 11-12), Papinsko povjerenstvo izvršava tu ovlast i time što kao hijerarhijski superior odlučuje o zakonito podnesenim žalbama protiv mogućih administrativnih uređaba ordinarijâ, za koje se čini da proturječe motupropriju.

§ 2. Na dekrete kojima Papinsko povjerenstvo odlučuje o žalbama moguće se žaliti 'ad normam iuris' pred Vrhovnim sudištem Apostolske signature.

11. Papinskom povjerenstvu 'Ecclesia Dei' pripadat će briga o budućim izdanjima liturgijskih tekstova izvanrednog oblika rimskog obreda, nakon što dobije odobrenje Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu.

III. Posebne norme

12. Ovo Papinsko povjerenstvo, nakon raspitivanja kod biskupa svijeta, snagom povjerenog mu auktoriteta i ovlasti koje ima, u skladu s kanonom 34 Zakonika kanonskog prava, objavljuje ovaj naputak kako bi osiguralo ispravno tumačenje i primjenu motuproprija 'Summorum Pontificum'.

Nadležnost dijecezanskih biskupa

13. Prema Zakoniku kanonskog prava na dijecezanske biskupe spada da bdiju nad liturgijskim životom, kako bi se jamcilo zajedničko dobro i osiguralo da se u njihovim dijecezama sve odvija u miru i dostojanstvu (5), uvijek u skladu s namisli Svetog Oca jasno izraženoj u motupropriju 'Summorum Pontificum' (6). U slučaju proturjecja ili dobro utemeljene sumnje o slavlju u izvanrednom obliku, odlučivat će Papinsko povjerenstvo 'Ecclesia Dei'.

14. Zadatak je dijecezanskog biskupa da osigura sve potrebne mjere kako bi se osiguralo poštivanje izvanrednog oblika rimskog obreda prema motupropriju 'Summorum Pontificum'.

'Coetus fidelium' (usp. motuproprij 'Summorum Pontificum', cl. 5 § 1)

15. Može se reći da 'coetus fidelium' (skupina vjernika) postoji na trajan način ('stabilter existens'), prema smislu cl. 5 § 1 motuproprija 'Summorum Pontificum', kada se sastoji od nekih ljudi pojedine župe koji se, također nakon objave motuproprija, okupljaju zbog svog poštovanja za 'usus antiquior' liturgije, i koji traže da mogu slaviti u župnoj crkvi ili oratoriju, ili kapeli; takva se skupina ('coetus') može sastojati i od osoba koje dolaze iz različitih župa ili dijeceza, i okupljaju se u nekoj župnoj crkvi ili oratoriju ili kapeli u tu svrhu.

16. U slučaju kad svećenik s nekim vjernicima povremeno dolazi u župnu crkvu ili oratorij, da celebrira u izvanrednom obliku, prema cl. 2 i 4 motuproprija 'Summorum Pontificum', župnik ili rektor crkve, ili odgovorni svećenik, trebaju dopustiti takvu celebraciju poštujući raspored liturgijskih slavlja same te crkve.

17.

§ 1 Pri odlučivanju o pojedinacnim slučajevima, župnik ili rektor, ili svećenik odgovoran za crkvu, treba se voditi vlastitom razboritošću, motiviran pastoralnim žarom i duhom velikodušne gostoljubivosti.

§ 2 U slučaju skupine koja je prilično mala, mogu se obratiti mjesnom ordinariju da se pronade crkva u kojoj bi se ti vjernici mogli okupljati za takve celebracije, kako bi se olakšalo sudjelovanje i dostojanstvenija celebracija svete mise.

18. Čak i u svetištima i mjestima hodočašća skupinama hodočašnika koje to zatraže treba dati mogućnost da celebriraju u izvanrednom obliku (usp.

motuproprij 'Summorum Pontificum', cl. 5 §3) ako postoji prikladan svećenik.

19. Vjernici koji traže celebraciju prema izvanrednom obliku ni na koji način ne smiju podupirati ili pripadati skupinama koje osporavaju valjanost ili zakonitost svete mise i sakramenata slavljenih u redovitom obliku ili su protiv Rimskog Prvosvećenika kao Vrhovnog Pastira sveopće Crkve.

'Sacerdotus idoneus' (prikladan svećenik; usp. motuproprij 'Summorum Pontificum', cl. 5 § 4)

20. S obzirom na pitanje potrebnih uvjeta da se svećenik smatra prikladnim ('idoneus') za celebraciju u izvanrednom obliku, treba držati sljedeće:

a) Svaki katolicki svećenik koji nije zapriječen kanonskim pravom, mora se smatrati prikladnim da celebrira u izvanrednom obliku (7).

b) Glede uporabe latinskog jezika, potrebno je osnovno znanje da svećenik ispravno izgovara riječi i razumije njihovo značenje.

c) Što se tice znanja izvršavanja obreda smatra se da su prikladni oni koji su željeli samoinicijativno slaviti i to su već činili.

21. Traži se od ordinarija da ponude svojim svećenicima mogućnost da dobiju prikladnu pripremu za celebraciju u izvanrednom obliku. To vrijedi i za sjemeništa gdje budućim svećenicima treba dati odgovarajuću formaciju, uključujući studij latinskoga (8) i, gdje pastoralne prilike sugeriraju, mogućnost da nauče izvanredni oblik rimskog obreda.

22. U biskupijama bez prikladnih svećenika, dijecezanski biskup može zatražiti pomoć od svećenika instituta koje je uspostavilo Papinsko povjerenstvo 'Ecclesia Dei', ili da celebriraju u izvanrednom obliku ili da pouče druge kako celebrirati.

23. Motuproprijem je svim svećenicima, bilo svjetovnim bilo redovničkim, dano dopuštenje da celebriraju bez naroda (ili samo uz jednog ministranta) u izvanrednom obliku rimskog obreda (usp. motuproprij 'Summorum Pontificum' cl. 2). Dakle, za takvu celebraciju svećenici, prema odredbi motuproprija 'Summorum Pontificum', ne trebaju nikakvo posebno dopuštenje svojih ordinarija ili poglavara.

Liturgijska i crkvena stega

24. Liturgijske knjige treba koristiti prema njihovim vlastitim propisima. Svi koji žele celebrirati prema izvanrednom obliku rimskog obreda moraju poznavati pripadajuće rubrike i obvezani su točno ih slijediti.

25. Novi sveti i neka nova predslavlja mogu i trebaju biti umetnuti u misal iz 1962. (9) prema odredbama koje će biti izdane naknadno.

26. Kao što je predviđeno člankom 6 motuproprija 'Summorum Pontificum', citanja svete mise u misalu iz 1962. mogu se navijestiti ili samo na latinskom, ili na latinskom pa na narodnom jeziku, ili na tihim misama samo na narodnom.

27. S obzirom na disciplinske norme povezane s celebracijom, primjenjuje se crkvena disciplina sadržana u Zakoniku kanonskog prava iz 1983.

28. Nadalje, snagom svoga karaktera posebnog prava, u okviru vlastitog područja, motuproprij 'Summorum Pontificum' ukida one zakonske odredbe, povezane sa svetim obredima, promulgirane nakon 1962. pa nadalje, i nespojive s rubrikama liturgijskih knjiga na snazi 1962.

Potvrda i sveti redovi

29. Dopuštenje za uporabu stare formule za obred potvrde, potvrđeno je motuproprijem 'Summorum Pontificum' (usp. cl. 9 § 2). Stoga u izvanrednom obliku nije potrebno koristiti noviju formulu pape Pavla VI. koja se nalazi u 'Ordo confirmationis'.

30. Što se tice tonzura, nižih redova i subdakonata, motuproprij 'Summorum Pontificum' ne uvodi nikakvu promjenu u disciplinu Zakonika kanonskog prava iz 1983. Dakle, u ustanovama posvećenog života i družbama apostolskog života koje su pod Papinskim povjerenstvom 'Ecclesia Dei', onaj koji je položio doživotne zavjete ili koji je konacno pritetjelovljen kleričkoj družbi apostolskoga života, primanjem dakonata inkardinira se kao klerik u tu ustanovu ili družbu, u skladu s kanonom 266 § 2 Zakonika kanonskog prava.

31. Samo u ustanovama posvećenog života i družbama apostolskog života koje su pod Papinskim povjerenstvom 'Ecclesia Dei' i onima koje koriste liturgijske knjige izvanrednog oblika, dopuštena je uporaba Rimskog pontifikala iz 1962. za podjelu nižih i viših redova.

'Breviarium Romanum'

32. Članak 9 § 3 motuproprija 'Summorum Pontificum' daje klericima odobrenje za korištenje Rimskog brevijara iz 1962. koji treba moliti u potpunosti i na latinskom jeziku.

Sвето trodnevlje

33. Ako postoji prikladan svećenik, skupina vjernika ('coetus fidelium') koja slijedi stariju liturgijsku tradiciju, također može celebrirati sveto trodnevlje u izvanrednom obliku. Kad nema crkve ili oratorija određenog isključivo za takve celebracije, župnik ili ordinarij u dogovoru s prikladnim svećenikom, treba pronaći neko povoljno rješenje za dobro duša, ne isključujući mogućnost ponovljene celebracije svetog trodnevlja u istoj crkvi.

Obredi redovničkih redova

34. Dopuštena je uporaba liturgijskih knjiga vlastitih redovničkih redovima koje su bile na snazi 1962.

'Pontificale Romanum' i 'Rituale Romanum'

35. Dopušteno je koristiti 'Pontificale Romanum', 'Rituale Romanum' kao i 'Caeremoniale Episcoporum' na snazi 1962. u skladu s br. 28 ovog naputka i uvijek poštujući br. 31 istoga naputka.

Sveti Otac, papa Benedikt XVI., u audijenciji udijeljenoj potpisanom kardinalu predsjedniku Papinskog povjerenstva 'Ecclesia Dei', 8. travnja 2011., odobrio je ovaj naputak i naredio njegovo objavljivanje.

Dano u Rimu, u uredu Papinskog povjerenstva 'Ecclesia Dei', 30. travnja 2011., o spomenu svetoga pape Pija V.

William kard. Levada

predsjednik

msgr. Guido Pozzo

tajnik

-----

(1) BENEDICTUS XVI, Litterae Apostolicae Summorum Pontificum motu proprio datae, I, AAS 99 (2007) 777; cf. Institutio Generalis Missalis Romani, tertia editio 2002, n. 397.

(2) BENEDICTUS XVI, Epistola ad Episcopos ad producendas Litteras Apostolicas motu proprio datas, de Usu Liturgiae Romanae Instaurationi anni 1970 praecedentis, AAS 99 (2007) 798.

(3) Usp. CIC, can. 838 § 1 i § 2.

(4) Usp. CIC, can. 331.

(5) Usp. CIC, cann. 223 § 2; 838 § 1 i § 4.

(6) BENEDICTUS XVI, Epistola ad Episcopos ad producendas Litteras Apostolicas motu proprio datas, de Usu Liturgiae Romanae Instaurationi anni 1970 praecedentis, AAS 99 (2007) 799.

(7) Usp. CIC, can. 900 § 2.

(8) Usp. CIC, can. 249; SECOND VATICAN ECUMENICAL COUNCIL, Constitution Sacrosanctum Concilium, 36; Declaration Optatum totius, 13.

(9) Usp. BENEDICTUS XVI, Epistola ad Episcopos ad producendas Litteras Apostolicas motu proprio datas, de Usu Liturgiae Romanae Instaurationi anni 1970 praecedentis, AAS 99 (2007) 797."